

Stichting

Bokkenrijders: mythe of werkelijkheid

Wij zijn een
ANBI
Algemeen Nut
Beogende Instelling

BELEIDSPLAN 2018/2019

Secretariaat:
Gerardsstraat 6
6372KH Landgraaf
info@bokkenrijdersonderzoek.eu
Tel: 0455324065

Inhoud

Inleiding	3
1. Visie	4
1.2 Missie en Mission Statement.....	5
1.2 Doelstelling.....	5
1.3 Strategie	6
1.3.1 Ambities.....	6
1.3.2 Doelstellingen.....	6
2. Huidige situatie	8
2.1 Activiteiten van de organisatie	8
2.2 Activiteiten	8
3. Toekomst.....	9
4. Organisatie	10
4.1 Bestuur	10
4.2 Vrijwilligers / Werknemers	10
5. Financiën	11
5.1 Ontbinding en vereffening	11

Inleiding

Voor de een waren 'Bokkenrijders' grote bendes actief in een geheim genootschap, al dan niet als vrijheidsstrijders. Voor de ander was het fenomeen een mythe, niet meer dan een gerechtelijke dwaling. In de Euregio is het naast de mijnindustrie waarschijnlijk het meest bekende en beschreven fenomeen.

Deze Bokkenrijders zouden onze voorouders in de beide Limburgen en de streek rond Aken in de periode 1743-1794 hebben 'geterroriseerd'. Ze werden geassocieerd met bruto geweld en goddeloosheid. Door het afleggen van een godslasterende eed zouden ze een pact met de duivel hebben afgesloten. Deze relatie stelde hen volgens de goegemeente zelfs in staat om op bokken door de lucht te vliegen. Voor hun misdrijven werden ze in groepsprocessen op basis van het toenmalige strafrecht, gebaseerd op tortuur (foltering) berecht.

De rechters (schepenen) hechtten veelal geloof aan de fantasierijke verklaringen van 'Bokkenrijders'. Volgens het strafrecht in de 18^e eeuw leverde pijn het bewijs van waarheid. Door tortuur werden verdachten tot het afleggen van bekentenissen gedwongen. In tegenstelling tot bewijsvoering was dat noodzakelijk om de beschuldigde (ter dood) te veroordelen. De plaatselijke schepenen waren vaak onvoldoende juridisch geschoold en konden in vele gevallen moeilijk objectief oordelen vermits de 'Bokkenrijders' meestal dorps- of stadsgenoten waren.

Was hun verbeten strijd tegen de bokkenrijders geen dwang- of waanvoorstelling die de zorgvuldigheid van het gerechtelijk onderzoek hypothekeerde? Tijdens de procesvoering kwamen immers verklaring, intimidatie en buitensporig geweld op grote schaal voor.

In de loop van vele jaren veranderde het denken over de zogenaamde bokkenrijders bende(s) sterk.

Tijdgenoten waren overtuigd van het bestaan van de bende, al had men wel bedenkingen. In literatuur van vooral de 19^e eeuw wordt een romantisch en mythisch beeld geschapen dat nauwelijks historische waarde geeft.

De eerste onderzoekers (eind 19^e eeuw en begin 20^e eeuw) volgen enerzijds het boekje van Sleinada (1779), die geen bedenkingen had over het oordeel van de rechters, en baseren zich anderzijds op de processtukken. Zij twijfelden niet aan de schuld van de beklaagden en veroordeelden.

In 1933 spreekt Dorren van "Kantlichtjes op de Bokkenrijderslegende", 40 jaar later spreekt Janssen van de "grootste gerechtelijke misgreep uit de Limburgse Geschiedenis".

Blok (1991) plaatst de Bokkenrijders bendes enerzijds in Europees verband, anderzijds gebruikt hij de processtukken voor een gedetailleerde weergave van gebeurtenissen en veroordeelden, zonder kanttekeningen.

Augustus (1985, 1991, 2000) doorbreekt het traditionele verhaal en spreekt van de "Mythe van de Bokkenrijders". Bekentenissen onder tortuur verkregen hebben geen enkele waarde. Recent bevestigde François van Gehuchten de conclusies van Augustus in zijn 3-delig werk over de Bokkenrijders van Loon en Overmaas.

1. Visie

We mogen inmiddels concluderen dat er in de 18^e eeuw velen onschuldig zijn veroordeeld en (vaak gruwelijk) ter dood werden gebracht op beschuldiging een Bokkenrijder te zijn.

Wat echter blijft zijn de vragen:

- *wie* heeft de misdaden wel gepleegd?
- *waarom* is de gevestigde orde zo opgetreden tegen dorpsgenoten, burens en werknemers?

En verder:

- zijn bekentenissen onder tortuur *niets* waard?
- geven de procestukken wel een goed beeld?
- heeft justitie alles opgeblazen?
- waren het revolutionairen?

Onderzoekers hebben nog nauwelijks de relevante bronnen van de 18^e eeuw onderzocht die een goed beeld kunnen geven van de maatschappij waarin het fenomeen Bokkenrijders voeding vond en er is nagenoeg geen onderzoeker die alle 18^e eeuwse (Bokkenrijders-) processen bekeken heeft die zijn opgeslagen in archieven van de Euregio en daarbuiten.

Daarom wil de stichting 'Bokkenrijders: mythe of werkelijkheid' een allesomvattend onderzoek starten waarbij het fenomeen Bokkenrijders multidisciplinair vanuit diverse wetenschappelijke invalshoeken wordt onderzocht. Wij stellen voorop dat alleen het vermeerderen van kennis over de maatschappij van de 18^e eeuw ons in staat kan stellen tenminste goede en afgewogen antwoorden te vinden op bovenstaande vragen. Daarnaast willen wij die kennis toegankelijk maken voor historici, geïnteresseerden, scholieren en studenten middels geschrift en beeld.

1.1 Missie en Mission Statement

Onze missie:

Het opzetten van een allesomvattend internationaal onderzoek, waarbij het fenomeen Bokkenrijders in relatie met de maatschappij van de 18e eeuw multidisciplinair vanuit verschillende invalshoeken wordt onderzocht, kan –tenminste- goede afgewogen antwoorden genereren op eerdergenoemde vragen.

Ons mission statement:

Vermeerdering van kennis is belangrijker dan het vinden van de ultieme verklaring.

1.2 Doelstelling

De Stichting Bokkenrijders: mythe of werkelijkheid heeft ten doel:

- een nieuw allesomvattend en internationaal onderzoek te verrichten waarbij het fenomeen Bokkenrijders multidisciplinair wordt onderzocht,
- een centraal Euregionaal bezoekersinformatiecentrum over de geschiedenis en folklore van de Bokkenrijders te realiseren,
- een wetenschappelijk documentatiecentrum voor onderzoekers en educatie in te richten,
- het verrichten van alle verdere handelingen, die met het vorenstaande in de ruimste zin verband houden of daartoe bevorderlijk kunnen zijn.

1.3 Strategie

Om inzicht te krijgen in wie en wat de Bokkenrijders nu echt waren -mythe of werkelijkheid- is een hernieuwd en diepgaand onderzoek nodig van bronnen uit België, Duitsland en Nederland.

Daarbij moet voorop staan: het stellen van de juiste vragen, objectief registreren en analyseren, een onderzoek benadering hanteren waarbij uitgegaan wordt van historische feiten en de vergelijkende dimensie nadrukkelijk aanwezig is. Zelfs de reden waarom de Bokkenrijders nog altijd buitengewoon tot de verbeelding spreken is een onderzoek waard.

Door het vormen van een wetenschappelijke begeleidingscommissie, bestaande uit tenminste een rechtshistoricus, historicus, historiograaf, antropoloog, volkskundige, criminoloog, socioloog, genealoog en een archivaris, die vanuit eenieders vakdiscipline naar het fenomeen Bokkenrijders kijken en studieprogramma's opzetten, zou het mogelijk moeten zijn goede antwoorden te vinden op de vele vragen die door de kwestie van de Bokkenrijders worden opgeroepen.

1.3.1 Ambities

Om het doel van de stichting te kunnen realiseren wordt door het stichtingsbestuur een projectvoorstel gehanteerd dat de basis vormt om te komen tot een allesomvattend en internationaal onderzoek.

Het bestuur heeft de prioriteit heroverwogen die gegeven werd aan het binnenhalen van fondsen, bedoeld voor het opstellen van een projectplan op basis van genoemd projectvoorstel. In de afgelopen periode is helaas geconstateerd dat het binnenhalen van voldoende kapitaal, voor het schrijven van een projectplan, vrijwel niet te realiseren is binnen de huidige mogelijkheden van het stichtingsbestuur.

Het bestuur is daarom van mening dat de komende tijd de aandacht vooral moet uitgaan naar het organiseren van een symposium waarin een belangrijke kernvraag aan de orde komt: een top-down of een bottom-up benadering van een geheel omvattend multidisciplinair archiefonderzoek zoals beschreven in het projectvoorstel.

1.3.2 Doelstellingen

Een symposium waarin de essentiële vraag aan de orde komt over de top-down of bottom-up benadering van een multidisciplinair onderzoek wordt door het bestuur gezien als de 'start' van het onderzoek naar het fenomeen Bokkenrijders zoals dit is vastgelegd in de doelstellingen van de stichting.

Het symposium zal verder voor extra publiciteit en mogelijk ook extra inkomsten kunnen zorgen, hoewel dit niet als belangrijkste motief gezien wordt om tot organisatie hiervan over te gaan. Wel is het streven om het symposium, c.q. de resultaten daarvan, een aansporing en motivatie te laten zijn voor subsidienten en fondsverstrekkers om de doelstellingen van de stichting te doen ondersteunen.

Daarnaast bestudeert het bestuur meerdere mogelijkheden om het fenomeen Bokkenrijders en de stichting onder de aandacht van een groter publiek te brengen zoals educatieve programma's, het genereren van meer naamsbekendheid en het verwerven van fondsen.

In 2018 zal verder gebouwd worden aan een professioneel werkende organisatie waarbij werken aan een gezonde financiële structuur een belangrijk punt van aandacht zal blijven.

Het bestuur streeft ook naar uitbreiding van de organisatie in bestuur en met vrijwilligers / donateurs. Voor het realiseren van de ambitieuze doelstellingen zoals die door de stichting worden nagestreefd is uitbreiding van de organisatie wenselijk.

2. Huidige situatie

De stichting 'Bokkenrijders: mythe of werkelijkheid' is 10 oktober 2016 opgericht en vindt haar oorsprong in een stuurgroep met dezelfde naam die per die datum is overgegaan in de stichting. Deze stuurgroep werd in 2012 geformeerd naar aanleiding van een oproep, tijdens een Bokkenrijderssymposium, om te komen tot een diepgaand onderzoek.

In 2017 is het stichtingsbestuur vooral bezig geweest met het opzetten van een professionele organisatie. Er is een ANBI aanvraag ingediend en gehonoreerd. Voor het verkrijgen van deze ANBI status was een statutenwijziging nodig. Tevens is een huishoudelijk reglement opgesteld en wordt gewerkt aan verbetering van de corporate communicatie. De stichting heeft een rollup banner aangekocht die 2017 in gebruik is geweest bij diverse evenementen. Verder is gewerkt aan een vernieuwde flyer en een nieuw ontwikkelde donateurskaart.

Ondanks de vooralsnog relatief lage bekendheid van de stichting mag het bestuur zich verheugen in belangstelling voor site en Facebook en komen de eerste donaties binnen.

2.1 Activiteiten van de organisatie

Het voornaamste doel van het stichtingsbestuur is ook in 2018/2019 het realiseren van voldoende financiële middelen ter continuering van de stichting en het organiseren van activiteiten die de doelstellingen van de stichting onder aandacht brengen van onderzoekers en publiek.

2.2 Activiteiten

Om te kunnen voldoen aan de doelen van de stichting zal het stichtingsbestuur in 2018 verder werken aan een verbetering van de site. Daarnaast heeft het organiseren van een symposium om meerdere redenen een hoge prioriteit gekregen. Enerzijds zal dat een activiteit worden die voldoet aan de doelstelling van de organisatie en anderzijds kan deze activiteit extra publiciteit en zo mogelijk extra fondsen genereren.

Daarnaast is en wordt gewerkt aan het uitbouwen van een netwerk van personen en/of organisaties die een bijdrage kunnen leveren aan het succes van de doelstellingen die de stichting nastreeft. Zo mogelijk zal ook tot samenwerking worden overgegaan.

3. Toekomst

Onder wetenschap en publiek bestaat grote belangstelling voor het thema Bokkenrijders. De doelstellingen van de 'Stichting Bokkenrijders: mythe of werkelijkheid' mogen dan ook op warme belangstelling rekenen in alle geledingen van de maatschappij. De verwachting is dat deze belangstelling eerder zal toenemen dan afnemen. Het stichtingsbestuur concludeert derhalve dat zowel onderzoek als (eind)resultaat niet onopgemerkt zullen blijven bij een groot publiek in de Euregio en daarbuiten.

Het fenomeen Bokkenrijders wordt als iets typisch van de huidige provincies Limburg, het (huidige) Belgisch-Franstalig gebied, te weten het bisdom Luik / Graafschap Loon en het aangrenzende gebied in Duitsland ervaren.

Overigens staat de omvang van het gebied waarin de Bokkenrijders 'operationeel' zouden zijn geweest nog steeds ter discussie en is een van de aandachtspunten van het onderzoek.

Daar het ook door de meeste bewoners wordt gezien als iets 'eigens' zal dit project bijdragen aan versterking van de eigen identiteit. Het is daarom niet vreemd te mogen constateren dat het thema op veel belangstelling in de Euregio kan rekenen. Het is echter tevens een feit dat het begrip 'Bokkenrijders' als kenmerk van deze contreien gekend is in het hele land en deels in de nabuurlanden België en Duitsland. Het project kan daarom een vergaande samenwerking op wetenschappelijk, educatief en recreatief gebied in de Euregio bewerkstelligen.

4. Organisatie

De stichting staat bij de kamer van koophandel ingeschreven in het Handelsregister onder het KvK-nummer 67087760.

Het Rechtspersonen en Samenwerkingsverbanden Informatie Nummer (RSIN) is 856825190.

De organisatie beschikt over een ANBI status.

Het mailadres van de stichting is: info@bokkenrijdersonderzoek.eu

Het internetadres van de stichting is: bokkenrijdersonderzoek.eu

Postadres secretariaat:

Gerardsstraat 6
6372KH Landgraaf

4.1 Bestuur

Het bestuur is opgebouwd uit 6 personen die onbezoldigd werken voor de organisatie.

Voorzitter:	<i>dhr. R. Braad</i>
Penningmeester:	<i>mevr. C. Scholtens</i>
Secretaris:	<i>dhr. J. Kobben</i>
Bestuurslid:	<i>dhr. R.K.H. Folz</i>
Bestuurslid:	<i>dhr. C. Hessels</i>
Bestuurslid:	<i>dhr. F. Schoonbrood</i>

4.2 Vrijwilligers / Werknemers

De stichting heeft geen werknemers in dienst en geen vrijwilligers/donateurs buiten de leden van het bestuur.

5. Financiën

Dankzij een donatie was het mogelijk de statuten te laten wijzigen om de stichting in aanmerking te laten komen voor een ANBI status. Door het werk van de penningmeester kon de stichting in 2017 verschillende donaties bijschrijven. De continuïteit van de stichting, betreffende de vaste financiële lasten, is met deze donaties voor 2018 gewaarborgd. Verder is het aan penningmeester en voorzitter te danken dat de stichting nu beschikt over een rollup banner voor promotionele activiteiten, een site en het nodige drukwerk. De beschikbare financiële middelen zijn echter niet zodanig dat het doel: genereren van middelen voor het schrijven van een projectplan, zoals dat beschreven is in het projectvoorstel, ten uitvoer kan worden gebracht. Afwijzing van een subsidieverzoek tot bijdrage aan de uitvoer van het schrijven van een projectplan, heeft het bestuur doen besluiten vooralsnog een andere koers te kiezen. In de evaluatie die aan dit besluit vooraf ging heeft het bestuur ook de haar ter beschikking staande mogelijkheden voor het verwerven van grote fondsen meegewogen.

Organisatie van een wetenschappelijk symposium wordt door het bestuur als een reële mogelijkheid gezien te voldoen aan de doelstelling van de stichting: start van een wetenschappelijk onderzoek. De daarvoor benodigde financiële middelen kunnen naar verwachting wel via subsidies, sponsors of donateurs worden verkregen. De ter beschikking staande financiële middelen zijn daarvoor niet voldoende.

5.1 Ontbinding en vereffening (Artikel 12 statuten)

1. Het bestuur is bevoegd de stichting te ontbinden.
2. Op het besluit van het bestuur tot ontbinding is het bepaalde in artikel 11 lid 1 van overeenkomstige toepassing.
Artikel 11.1
Het bestuur is bevoegd deze statuten te wijzigen. Een besluit tot statutenwijziging moet met algemene stemmen worden genomen in een vergadering waarin alle bestuurders aanwezig of vertegenwoordigd zijn.
3. Indien het bestuur besluit tot ontbinding wordt tevens de bestemming van het liquidatiesaldo vastgesteld. In andere gevallen van ontbinding wordt de bestemming van het liquidatiesaldo door de vereffenaars vastgesteld. Het batig liquidatiesaldo dient te worden besteed ten behoeve van een algemeen nut beogende instelling met een soortgelijke doelstelling.
4. Na ontbinding geschiedt de vereffening door de bestuurders, tenzij bij het besluit tot ontbinding anderen tot vereffenaars zijn aangewezen.
5. Na afloop van de vereffening blijven de boeken en bescheiden van de ontbonden stichting gedurende de bij de wet voorgeschreven termijn onder berusting van de door de vereffenaars aangewezen persoon.
6. Op de vereffening zijn overigens de bepalingen van Titel 1, boek 2 van het Burgerlijk Wetboek van toepassing